

Pythonda if else va elif operatorlari

Python'da if-else — shart tekshirish (qaror qabul qilish) operatorlari bo'lib, dastur ma'lum shart bajarilsa bir yo'ldan, bajarilmasa boshqa yo'ldan ishlashiga imkon beradi.

Asosiy tuzilma

if shart:

 # shart True bo'lsa shu kod ishlaydi

else:

 # shart False bo'lsa shu kod ishlaydi

Oddiy misol: Musbat yoki manfiy sonni aniqlash

```
son = int(input("Son kiriting: "))
```

```
if son >= 0:
```

```
    print("Bu musbat yoki nol.")
```

```
else:
```

```
    print("Bu manfiy son.")
```

Tushuntirish:

- son ≥ 0 bo'lsa, birinchi print ishlaydi.
- Aks holda, else dagi kod bajariladi.

if-elif-else (bir nechta shartlar)

```
ball = int(input("Bahoni kiriting: "))
```

```
if ball >= 90:  
    print("A'lo")  
elif ball >= 70:  
    print("Yaxshi")  
elif ball >= 50:  
    print("Qoniqarli")  
else:  
    print("Qoniqarsiz")
```

Tushuntirish:

- Shartlar yuqoridan pastga tekshiriladi.
- Birinchi to'g'ri shartga tushsa, qolganlari tekshirilmaydi.

Ichma-ich (nested) if

```
son = int(input("Son kiriting: "))  
  
if son > 0:  
    if son % 2 == 0:  
        print("Musbat va juft son")  
    else:  
        print("Musbat va toq son")  
else:  
    print("Son musbat emas")
```

Qisqa shakl (Ternary operator)

```
son = int(input("Son kiriting: "))  
natija = "Juft" if son % 2 == 0 else "Toq"  
print(natija)
```

Izoh: Bitta qatorda if-else yozish imkonini beradi.

Foydali maslahatlar

- Shartlarda **taqqoslash operatorlari**: ==, !=, >, <, >=, <=
- Bir nechta shartni birlashtirish:
 - and (hammasi True bo'lsa)
 - or (kamida bittasi True bo'lsa)
 - not (mantiqni inkor qiladi)

Masalan:

```
x = 5  
if x > 0 and x < 10:  
    print("0 dan katta, 10 dan kichik")
```